

SLEM POEZIJA - istorijat, forme i tumačenja

Preveo na srpski jezik – **Đorđe Đorđević**

Preuzeto sa Vikipedije – slobodne enciklopedije

Sadržaj

1. Istorija
 2. Forma slema
 3. Vrste takmičenja
 4. Poetika
 5. Slem kritičari
 6. Slem i akademska poezija
 7. Slem pokret mladih
-

Slem poezija je takmičenje u okviru koga pesnici i pesnikinje čitaju ili izvode napamet svoje originalne radove. Zatim njihove izvedbe ocenjuju, na osnovu brojčane skale, prethodno izabrani članovi publike.

Istorija

Mark Smith-u (Mark Smit-u) se pripisuju zasluge za pokretanje slem poezije u Get Me High („Naduvaj me”) Salonu u Čikagu novembra 1984.g. Jula 1986.g., slem je dobio svoje trajno mesto boravka u Green Mill („Zeleni mlin”) džez klubu. Avgusta 1988.g. prvi slem se odigrao u Njujorku u Nuyorican Poets Café-u („Njujorški pesnički kafe”), a domaćin je bio Bob Holman (Bob Holman). Godine 1990., prvi slem na nacionalnom nivou se odigrao u Fort Mejsonu kod San Franciska, uključujući tim iz Čikaga, tim iz San Franciska, i pesnika iz Njujorka . Od 2010, ova vrsta slem takmičenja je raširila i trenutno ima oko 80 sertifikovanih timova svake godine, što je kulminiralo u pet dana takmičenja. Pesnički salon „Da”(Da) počeo je sa radom u Holivudu u Kaliforniji 1998.g.

Slem se proširio svuda po svetu, sa slem scenama na Havajima, Irskoj, Nepal, Kanadi, Nemačkoj, Švedskoj, Austriji, Izraelu, Ukrajini, Rusiji, Švajcarskoj, Holandiji, Portugalu, Velikoj Britaniji, Australiji, Novom Zelandu, Singapuru, Mađarskoj , Češkoj, Poljskoj, Srbiji, Bosni i Hercegovini, Danskoj, Letoniji, Južnoj Koreji, Japanu, Indiji, Grčkoj, Španiji, Meksiku, Francuskoj, Madagaskaru, Azerbejdžanu, Maroku i Moldaviji.

Forma slema

U slem poeziji, od članova publike se biraju sudije za sam nastup, njih bira ili domaćin večeri ili M.C. Na nacionalnom slem takmičenju bude po pet sudija, ali na manjim slemovima bude obično po troje. Posle svakog pesničkog nastupa svaki sudija dodeljuje određeni broj bodova za pesmu koja je izvedena. Rezultati se uglavnom kreću između nule i deset.

Pre nego što počne takmičenje, domaćin će često izvesti na scenu sacrificial poet („žrtvenog” pesnika) kako bi sudije mogle da usklade svoje kriterijume.

U prvom krugu na standardnim slem nastupima učestvuju svi pesnici koji ispunjavaju uslove. Većina slemova se sastoji iz više krugova, a mnogi uključuju i eliminaciju pesnika sa nižim ocenama u narednim krugovima. Eliminaciona šema može biti 8-4-2, što znači da osam pesnika bude u prvom krugu, četiri u drugom i dva u finalu. Neki slemovi uopšte nemaju eliminaciju. The Green Mill slem obično počinje sa 6 pesnika u prvom krugu.

Portland Slam (Portland slem ,Portland, u saveznoj državi Oregon) ima drugačiji pristup; on koristi 8-4-2 sistem eliminacije u tri kruga, ali pesnici idu u duele u posebnim rundama unutar kruga i umesto petoro sudija koji dodeljuju bodove, cela publika odlučuje ko prolazi dalje bučnom i entuzijastičnom podrškom.

Rekviziti, kostimi i muzika su najčešće zabranjeni na slem takmičenjima i to je ono što razlikuje ovu kategoriju od svog direktnog prethodnika, „performans poezije”. Štaviše, većina slemova propisuje ograničenje vremena na tri minuta (uz dozvoljeno prekoračenje od 10 sekundi), nakon čega rezultat koji neko ostvari može biti umanjen prema tome koliko je prekoračio dozvoljenu granicu.

Vrste takmičenja

U najtipičnijoj vrsti slema, tzv. „Open Slam” (Otvoreni slem) svako ko želi da se takmiči može da uzme učešća, shodno broju mesta. Nasuprot tome, u tzv. „Invitational Slam” (Pozivni slem) takmičenjima, samo oni koji su pozvani mogu da uzmu učešća.

Poetry Slam (Slem poezija) d.o.o. organizuje nekoliko državnih i svetskih slem turnira, uključujući „Individual World Poetry Slam” (Svetski slem za pojedince), „The National Poetry Team Slam” (Nacionalni pesnički slem za timove) i „The Women of the World Poetry Slam”(Žene sveta poetski slem). Za (2013) IWPS šampion je Ed Mabrey (Ed Mejbri). On je i jedini u istoriji ovog takmičenja koji je uspeo tri puta da ga osvoji. Za (2013) NPST šampioni su Slemeri iz Nju Orleansa (SNO), koji su osvojili prvo mesto već drugu godinu zaredom. Za (2014) šampionka „Women of the World Poetry Slam” je Dominik Kristina.

Theme Slam, „Tematski slem” je takav slem u okviru koga svi performansi moraju da budu u skladu sa zadatom temom, žanrom ili nekim drugim formalnim ograničenjem. Teme mogu biti na primer: Nerd, Erotica, Queer, Improv, ili neko drugo konceptualno ograničenje. Na ovim slemovima pesnicima se nekad dozvoljava da probiju „tradicionalna” slem pravila. Na primer, ponekad se dozvoljavaju performansi na pesničko stvaralaštvo drugih pesnika (na primer Dead Poets Slam „Slem mrtvih pesnika” u kome sve

pesme moraju biti pesme pesnika koji nisu više među živima). Takođe ne ponekad dozvoljavaju izmene koje se tiču rekvizita i kostima (primer je švedski „Triatlon, Triatlon” koji dozvoljava pesnicima, muzičarima ili igračima da budu na sceni u isto vreme), moguća je promena strukture sudija (na primer da postoji specijalni gostujući sudija), pa i promene vremenskog ograničenja (na primer „1-2-3” slem koji se sastoji iz tri kruga, prvi od jednog minuta, drugi od dva i treći od tri).

Premda se može činiti da su tematski slemovi restriktivni po prirodi, organizatori slemova ih često koriste da bi podstakli učešće određenih najčešće često ređe predstavljenih demografskih struktura (što se razlikuje od slema do slema), poput mlađih pesnika i žena.

Poetika

Slem poezija obuhvata širok spektar izraza, stilova, tradicija kulture i pristupa pisanju i izvođenju.

Neki pesnici su usko u vezi sa stilom koji obuhvata izražavanje kroz glas kako se koristi i u hip-hopu i veoma se oslanja na tradiciju dab poezije, koja je jedan pesnički žanr koji se bazira na ritmu i političkim temama i uglavnom pripada crnačkoj, a posebno karipskoj kulturi. Drugi stilovi se oslanjaju ne nerimovane narativne oblike. Neki koriste tradicionalna pozorišna sredstva što obuhvata menjanje glasova i zvukova, dok neki na primer izgovaraju celu pesmu ironičnim ravnim tonom. Neki od pesnika ne koriste ništa sem svojih reči kako bi preneli pesmu, dok drugi prelaze granice oblika, stepovanja, ili kreiranja različitih zvukava samo svojim telom kao zvučnom kutijom ili koriste krajnje koreografisane pokrete tela.

Ono što je dominantan i uspešan stil jedne godine može delovati zastarelo već sledeće. Cristin O’Keefe Aptowitz (Kristina O’Keef Aptovic) slem pesniknja i autor Words in Your Face: A Guided Tour Through Twenty Years of the New York City Poetry Slam (Reči u lice: Vodič kroz dvadeset godina slema u Njujorku) navodi u intervjuu za „Najbolji pesnički blog Amerike”:

“Jedan od zanimljivijih krajnjih proizvoda (za mene, barem) ovog stalnog pomeranja je da pesnici u slemu uvek brinu da nešto – stil, projekat ili pesnik – ne postanu toliko dominantni da uguše scenu, ali se to nikada ne dogodi. Bučni i bombastični hipsteri, reperi slobodnog stila, boemi litalice, proto-komedijaši, mistični šamani i gotik pankeri, svako od njih je imao svoje mesto na vrhu „slemovog lanca ishrane”, ali na kraju, nešto drugačije i novo uvek ispliva izazivajući ostale pesnike da probaju nešto novo.”

Jedan od ciljeva slem poezije je da ospori autoritet svakoga ko tvrdi da ima apsolutnu vlast nad književnim vrednostima. Ne postoji pesnik koji se ne sme kritikovati, jer svako zavisi od dobre volje publike. Jer samo pesnici sa najboljim rezultatima prolaze do završnog kruga, sama struktura omogućava publici da odaberu onoga ko će im ponuditi najviše poezije. Time članovi publike postaju deo prisutva na sceni svake pesme i time lome barijeru između pesnika/izvođača, kritičara i publike. Bob Holman, pesnički aktivista i nekadašnji slem-master u Nuyorican Poets Café ,jednom prilikom je nazvao ovaj pokret „demokratizacijom stiha”. U citatu iz 2005.g. Holman takođe navodi:

„Revolucija izgovorene reči („spoken word”) je dobrim delom bila predvođena ženama i pesnicima afro-američkog porekla. To doprinosi produbljivanju dijaloga na nacionalnom nivou kakav se ne može čuti u

Kongresu. Voleo bih kada bi sala Kongresa više ličila na Državni pesnički slem. Bio bih veoma srećan zbog toga.”

Slem kritičari

U intervjuu za Paris Review književni kritičar Harold Blum rekao je u vezi sa slemom:

„Ne mogu da podnesem ove prikaze koje sam imao prilike da čitam u Tajmsu ili gdegod u vezi sa slemom, gde se raznorazni mladi ljudi i žene u raznolikim noćnim klubovima dernjekaju i izgovaraju gluposti jedni na druge. a da se to ocenjuje jačinom aplauza, koji se zapravo ne može izmeriti. Ovo ne samo da je glupo, ovo je smrt umetnosti.”

Kip Fulback (Kip Fulbek), koji predaje „spoken word” na Univerzitetu Kalifornije u Santa Barbari, rekao je, „Ne dopada mi se ideja da se takmičenje i umetnost spajaju. Mišljenja sam da često suština nečijeg rada postaje karikatura sebe same. Neretko gledanje slem takmičenja me podseća na gledanje American Idol (Američkog idola). Imate red sudija, publiku koja dolazi kako bi videla ono što žele da vide i za koga znaju da će unapred navijati.”

Pesnik i frontmen King Missile-a, John S.Hall (Džon S.Hol), dugo je već glasni protivnik, naročito u vezi sa faktorima kao što je nerazlučna takmičarska priroda ovog fenomena, za šta on misli da je posledica nedostatka stilske različitosti. U intervjuu iz 2005.g. u Words in Your Face: A Guided Tour Through Twenty Years of the New York City Poetry Slam, on spominje sećanje na svoj prvi slem u Nuyorican Poet’s Cafe-u:

... Mrzeo sam sve to. Osećao sam se sasvim nelagodno i... bilo je sve to poput sportskog nadmetanja, a mene je zanimala poezija baš iz razloga što je bila poput antiteze sportu...sve mi je delovalo kao nešto veoma mačo, muški vid poezije i nešto što me zapravo uopšte ne zanima.”

Pesnik Tim Clare (Tim Kler) nudi razloge i za na račun ovog fenomena u Slam: A Poetic Dialogue (Slem-poetski razgovor)

Ironično, osnivač slem poetskog pokreta Mark Smith (Mark Smit) kritikuje komercijalni uspeh Def Poetry televizije i živih nastupa na Brodveju koje je producirao Russel Simmons (Rasel Simons), nazivajući ga podrugljivo jednom „izrabljivačkom zabavom (programom) koji umanjuje vrednost i vređa estetiku izvođačke poezije”.

Slem i akademska poezija

Počev od 2011.g. četvoro pesnika koji su se takmičili na Nacionalnom slemu osvojili su National Endowment of the Arts (NEA) Fellowships for Literature (Nacionalnu stipendiju za umetnost fonda za književnost):

Hal Sirowitz (Hal Sirovic)(koji je bio u Nuyorican Poet’s Cafe slem timu 1993.g.) dobio je gore navedenu stipendiju za poeziju 1994.g.

Jeffrey McDaniel (Džefri MekDanijel) (koji je učestvovao na velikom broju slam timova u Kaliforniji i DC-ju od sredine do kraja devedesetih) osvojio je navedenu stipendiju za poeziju 2003.g.

Adrienne Su (Ejdrijen Sju) (koja je učestvovala u Nuyorican Poets Cafe slem timu 1991.g.) osvojila je navedenu stipendiju 2007.g.

Cristin O'Keefe Aptowicz (Kristin O'Kif Aptovic) (koja je bila na NYC-Urbana slem timu 1998., 2001., 2003., i 2010.g.) osvojila je navedenu stipendiju 2011.g.

Brojni pesnici koji pripadaju i akademskoj poeziji i slemu: poput već navođenog Džefrija Mek Danijela, koji je slemovao na više različitih slem nastupa u raznim timovima i nakon toga objavio nekoliko knjiga i trenutno predaje na Sarah Lawrence College (Koledžu Sara Lorens), ili Patricia Smith (Patriša Smit), koja je četvorostruka nacionalna slem šampionka, uspela je da osvoji nekoliko prestižnih književnih nagrada, uključujući nominaciju za Nacionalnu književnu nagradu 2008.g., i da bude uvrštena u Međunarodnu kuću slavnih za književnost za pisce afro-američkog porekla. 2006.g, Bob Holman, inače osnivač Njujorškog pesničkog slema godinama je predavao New School, Bard, Columbia and NYU (Novoj školi, Bard, na Kolumbija Univerzitetu kao i na Univerzitetu Njujorka), Craig Arnold (Kreg Arnold) je osvojio niz Jejlovih takmičenja za mlađe pesnike takođe učestvujući u slemovima, Kip Fulbeck (Kip Fulbek), je profesor na odseku za umetnost Univerziteta u Kaliforniji, u Santa Barbari i takmičio se na slemovima ranih devedesetih i inicirao je prvi „spoken word” kurs da bude zvanično ponuđen kad deo fakultetskog programa i akademski pesnici poput Michael Salinger, Felice Belle, Javon Johnson (Majkla Selindžera, Felise Bel, i Džejvona Džonsona), koji su osvajali nacionalne slem šampionate 2003.g. i 2004.g., a koji su svoje doktorske disertacije napisali na temu slem poezije i nedavno objavili članak u vezi sa afro-američkim muškim principom i seksizmom u slem zajednici. Susan Somers-Willet (Suzan Somers-Vilet) napisala je knjigu *The Cultural Politics of Slam Poetry* (Kulturna politika slem poezije), u kojoj istražuje odnose između slema, identiteta i politike, Robbie Q. Telfer, Phil West, Ragan Fox (Robi Kju. Telfer, Fil Vest i Regan Foks) pišu u vezi sa svojim desetogodišnjim iskustvom „gej slem pesnika”, Marie Fleischmann Timbreza, Karyna McGlynn (Meri Fleišman Timbreza i Karijen MekGlin) posvetili su puno pažnje mešanju slem poetske zajednice i akademske zajednice, svako u svojim radovima.

Neki priznati i slavni pesnici oprobali su se i u slemu, sa manje uspešnim rezultatima. Henry Taylor (Henri Tejlor), koji je osvojio 1985.g. Pulicerovu nagradu za pesništvo, takmičio se 1997.g. na Nacionalnom slemu kao solo pesnik zauzevši sedamdeset peto od stopedeset mesta.

Dok se slem poezija ignoriše u tradicionalnim institucijama visokog obrazovanja, ona ipak polako ali sigurno pronalazi svoj put do akademskih kurseva i programa. Primer za to je je Barklee College of Music, Boston (Muzička akademija Berkli u Bostonu) na kojoj se kurs slem poezije nudi kao izborni predmet.

Omladinski slem pokret

Slem poezija je našla svoje mesto kao popularni oblik izražavanja među mnogim tinejdžerima. The World Poetry Bout Association (Svetska asocijacija poetskih okršaja) sponzorisa je najranije slem poetske radionice za tinejdžere kroz projekat "Poetry Education Project" („Pesničko obrazovanje”) u Taosu u

Novom Meksiku, ranih devedesetih godina. Prvo takmičenje na nacionalnom nivou za srednjoškolce održano je u gimnaziji u Taosu 1993.g., pri čemu su pobjednički timovi i individualni učesnici nagrađeni plaketama. Članovi takmičarskih timova iz Taosa osvajali su godišnje stipendije sve do 2008.g. "Youth Speaks" („Mladi govore”) je neprofitna književna organizacija osnovana 1996.g. od strane Jamesa Kasa (Džejmisa Kasa), postavila je slem takmičenja na godišnjem festivalu Brave New Voices („Vrli Novi Glasovi”) nakon tog prvobitnog događaja u Taosu. „Mladi govore” je jedna od najvećih poetskih organizacija za mlade u SAD, koja nudi mogućnosti mladima od 13 do 19.g. starosti da iskažu svoje ideje na papiru i sceni.

Druga grupa koja nudi mogućnost za obrazovanje i izvođenje tinejdžerima je Urban Word („Urbani glas”) Njujorka, koja je nekada bila poznata kao Youth Speaks New York („Mladi govore-Njujork”) i koja organizuje najveći slem za mlade u Njujorku jednom godišnje, sa preko 500 mladih ljudi koji uzimaju učešća u tome. Ova neprofitna organizacija obezbeđuje besplatne radionice za mlade iz grada koje vodi hip-hop pesnik i mentor Michael Cirelli (Majkl Sireli).

Young Chicago Authors („Mladi autori Čikaga”) (YCA) obezbeđuje radionice, mentorstvo i mogućnosti za učestvovanje na takmičenjima za mlade u Čikagu i okolini. Svake godine ova organizacija održi Louder Than A Bomb („Bučniji od bombe”), najveći svetski timski slem za mlade što je i tema dokumentarca pod istim nazivom.

Omladinski slem pokret biće u četru pažnje serije dokumentaraca koje producira HBO i koji se emitovati već od 2009.g. U njima će biti prikazani pesnici iz „Mladi govore”, „Urbana reč”, „Bučniji od bombe” i drugi sličnih slem organizacija.

U jednom intervjuu iz 2005.g. jedan od najpoznatijih slemera Saul Williams (Sol Vilijams) pohvalno je govorio od omladinskom slem pokretu, objašnjavajući:

„Hip-hop je ispunio tu ogromnu prazninu za mene i moje prijatelje tokom našeg odrastanja... Jedina stvar koja je sprečavala sve te mlade momke u afro-američkim zajednicama da pođu putem Majkla Džeksona i izbele kožu, ono što nas je spasilo od gubljenja sebe, bio je hip-hop. To je bila jedina antiteza mejnstrim medijima. To je bilo suštinski bitno i smatram da na isti način poezija danas popunjava tu strašnu prazninu među mladima. I verujem da se i ja ubrajam među njih.